

گنجینه (۲)

خاطرات و درس آموخته‌های

مددکاران اجتماعی ایران

سید حسن موسوی چلک

همکاران اصلی: ام‌البین زارع - آسیه شعبانی - سبا رضازاده هراتی

انتشارات شادی

بهار ۱۳۹۴

سرشناسه	:	موسوی چلک، سیدحسن، -
عنوان و نام پدیدآور	:	گنجینه (۲) خاطرات و درس‌آموخته‌های مددکاران اجتماعی ایران / مولف سیدحسن موسوی-چلک.
مشخصات نشر	:	تهران: شلاک، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۳۵۲ ص.
شابک	:	978-600-257-031-4
وضعیت فهرست نویسی	:	قیفا
موضوع	:	مددکاران اجتماعی -- ایران -- خاطرات
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ ۹۵۸/۳۸۵/۲HV
رده بندی دیویی	:	۳۶۱/۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۳۴۷۵۲۳

انتشارات شلاک

گنجینه (۲)

خاطرات و درس‌آموخته‌های مددکاران اجتماعی ایران

ناشر	✳	انتشارات شلاک
گردآوری و تدوین	✳	سید حسن موسوی چلک
همکاران اصلی	✳	ام‌البنین زارع، آسیه شعبانی، سبا رضازاده هراتی
طراح جلد	✳	سجاد هاشمی‌نژاد
چاپ اول	✳	۱۳۹۴
شمارگان	✳	۳۰۰۰ جلد
قیمت	✳	۳۰۰۰۰ تومان
شابک	✳	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۲۵۷ - ۰۳۱ - ۴

جمالزاده جنوبی خ دیلمان پ ۱۴ واحد ۱ تلفن ۶۶۵۹۲۳۵۷ و ۰۹۱۲۲۲۵۱۲۶۸

www. Shalak. ir

www. socialwork. ir

فهرست

- مقدمه ----- ۱۱
- ناصر بابایی ----- ۱۷
- محمد طاهر باقر زاده ----- ۲۸
- ایرج اسدی آرا ----- ۳۹
- شهین ابوطالب بناء ----- ۴۶
- سید محمدرضا بدلا ----- ۵۱
- محمد علی بلوریان ----- ۵۹
- عباس بنکول ----- ۶۴
- محمود تبریزی ----- ۷۰
- فریبا حریری ----- ۷۹
- علمدار رحمانی ----- ۹۰

- سهراب روشن ----- ۱۰۱
- پرویز زارعی ----- ۱۳۱
- سید جلال ساداتیان ----- ۱۵۱
- عزت‌الله سام‌آرام ----- ۱۶۳
- محمدحسین سنایی ----- ۱۸۸
- عبدالحسین عربان ----- ۲۰۱
- محمدحسین فاکری ----- ۲۱۹
- مهرانگیز فصیحی ----- ۲۳۰
- احمد فولادیان ----- ۲۳۷
- عزت‌الله قناتی ----- ۲۴۳
- بهرام کازرونی ----- ۲۴۹
- پرویز کرامت‌نژاد ----- ۲۶۱
- احمد مازنی ----- ۲۹۱
- فاطمه محسنی مقدم ----- ۳۰۸
- سید علی موسوی ----- ۳۱۵
- هاشم مهدی زاده ----- ۳۲۲
- طاهره نجمایی ----- ۳۲۸
- مرتضی نعمت ----- ۳۴۳

مقدمه

سپاس و ستایش به یزدان پاک که پاک آفرید، آدمی را ز خاک
سپردند راز دلی چون به من بماند به دل، تا بود جان به تن
خدایم به توفیق خود یار کرد به افتادگانم مددکار کرد
چو دیدم یک افتاده‌ای بی‌تمیز نگیرم دو دستش، بگویم که خیز
نخست عهد کردم ز پیمان خویش نگرדם، بگردم چو از جان خویش
بگشتم زایمان و ز شور خویش سزاوار تمکین منشور خویش.

رشته مددکاری اجتماعی در ایران بر اساس نهصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی فرهنگ در سال ۱۳۳۷ به صورت علمی تأسیس شد و امسال پنجاه و هفتمین سالی است که در دانشگاه‌های کشور از جمله دانشگاه‌های دولتی، پیام نور، علمی-کاربردی و آزاد اسلامی دانشجوی مددکاری اجتماعی در مقاطع مختلف تحصیلی جذب می‌شوند و در دستگاه‌های مختلف اجرایی اعم از دولتی و غیردولتی و بخش خصوصی، مددکاران اجتماعی مشغول به کار می‌باشند که دارای تجربه‌های

ارزشمندی هستند که می‌توانند برای دیگران راهنما باشد.

نظر به اهمیت بهره‌گیری از تجربه‌های مددکاران اجتماعی در ارتقاء کیفی خدمات مقرر شد برای مستندسازی این تجربه‌ها اقدام کند. یکی از شیوه‌های مستندسازی، مصاحبه با پیشکسوتان و مکتوب کردن آن‌ها است. با توجه به تجربه‌ایی که در جلد اول کتاب گنجینه به دست آمده بود اقدامات زیر انجام شد:

مرحله اول: شناسایی مددکاران اجتماعی پیشکسوت و تهیه لیستی از آنان

مرحله دوم: هماهنگی برای تعیین زمان و مکان مصاحبه

مرحله سوم: ثبت خاطرات و آموخته‌های افراد

محورهای مستند سازی شامل موارد زیر می‌باشند:

الف: مشخصات فردی

ب: سوابق اجرایی

ج: سوابق علمی شامل تألیفات، مقالات، سوابق آموزشی

د: خاطرات شامل: خاطرات تحصیلی و شغلی (حرفه‌ای)

ه: آموخته‌ها (درس آموخته‌ها)

و: انتظارات از جامعه مددکاری اجتماعی / انجمن مددکاران اجتماعی ایران

ز: پیشنهادات برای ارتقاء جایگاه مددکاری اجتماعی در کشور

آنچه که ما را بر آن داشت تا برای مستند سازی تجربه‌ها و آموخته‌های مددکاران اجتماعی اقدام کنیم این بود که این تجربه‌ها و آموخته‌های سرمایه کشور و مددکاری اجتماعی هستند که متعلق به افراد نیست و لازم است این سرمایه‌های ارزشمند را به مدیران، کارشناسان و دانشجویان امروز و فردا انتقال داد. نکته قابل توجه این است که بسیاری از این آموخته‌ها و خاطرات در منابع

مکتوب موجود نیست و حاصل کار میدانی و نقاط قوت و ضعف کارهای انجام شده است. گرچه برای ثبت خاطرات و آموخته‌ها مشکلاتی هم وجود داشت، ولی به دلیل اهمیت و ضرورت، آن مشکلات مانع کار نشد.

نام کتاب، گنجینه تعیین شد، چون خاطرات و آموخته‌های مددکاران اجتماعی همچون گنج ارزش زیادی دارند، لذا نامی را بهتر از گنجینه پیدا نکردم. چند نکته در رابطه با کتاب گنجینه و نحوه نگارش اشاره می‌شود:

در خصوص نحوه نگارش مطالب به گونه‌ای عمل شده است که برخی از مطالب طبق خواسته مددکاران اجتماعی که مورد مصاحبه قرار گرفته‌اند بدون تغییر آورده شده است و برخی از خاطرات هم همان‌گونه که گفتند به صورت محاوره نوشته شده است.

با توجه به این که مهم‌ترین بخش کتاب مربوط به خاطرات تحصیلی، شغلی، آموخته‌ها و پیشنهادات است، لذا در برخی موارد سوابق اجرایی، علمی و... تلخیص شد که از این بابت از افراد دارای سوابق علمی و اجرایی زیاد عذرخواهی می‌کنم. در خاطرات مددکاران اجتماعی به اقداماتی که در شرایط کاری یا زمان دانشجویی هنگام کارورزی انجام دادند، اشاره شده است که الزاماً همه آن اقدامات ممکن است مورد تأیید نباشد، لذا به منظور حفظ امانت و صداقت در انتقال مطالب آورده شده اند.

از آنجایی که خاطرات و تجربه‌های افراد واقعی هستند، لذا هیچ گونه تغییری در این خاطرات داده نشده است و مسئولیت درستی اطلاعات ارائه شده توسط هر شخص با خودش است.

بر این باور هستم که تجربه‌ها و آموخته‌های مددکاران اجتماعی بسیار زیاد

است که هر یک از این عزیزان می‌توانند چندین جلد کتاب بنویسند که در یک کتاب امکان ثبت خاطرات هر یک از آنان نبود که امیدوارم این پیشکسوتان این سرمایه‌های ارزشمند را مکتوب کنند تا چراغ راه امروز و فردای جامعه‌ی مددکاری اجتماعی کشور باشد. این کتاب بهانه‌ای شد تا از این طریق بیش‌تر بتوانیم از زحمات پیشکسوتان مددکاری اجتماعی سپاسگزاری نماییم و بخشی از تاریخ مددکاری اجتماعی را که توسط این عزیزان رقم خورده است، ثبت کنیم و این میراث شفاهی را به میراث مکتوب تبدیل کنیم.

همچنین از پیشکسوتان مددکاری اجتماعی که با سعه صدر و حوصله برای ثبت خاطرات و آموخته‌ها همکاری کرده‌اند، سپاسگزاری می‌شود که اگر همکاری آنان نبود این مهم تحقق پیدا نمی‌کرد که خاضعانه جلویشان سر تعظیم فرود می‌آورم.

با توکل به خداوند به دنبال چاپ جلدهای دیگر (انشاءالله تا جلد هفتم) نیز هستم که امیدوارم با همکاری سایر پیشکسوتان و گنجینه‌های مددکاری اجتماعی ایران بتوانم در کوتاه‌ترین زمان ممکن به این مهم جامه عمل ببوشانم.

بدون شک کتاب گنجینه خالی از نقص و اشکال نیست که راهنمایی‌ها و پیشنهادات شما می‌تواند در جلدهای دیگر راهگشای ما باشد.

وظیفه خود می‌دانم از همه‌ی کسانی که در تدوین این کتاب همکاری کردند (مصاحبه‌شوندگان، مصاحبه‌کنندگان و هماهنگ‌کنندگان) به ویژه خانم‌ها ام‌البنین زارع، آسیه شعبانی و سبا رضازاده و اعضای محترم هیئت تحریریه انجمن مددکاران اجتماعی ایران سپاسگزاری نمایم.

همچنین از جناب آقای سیدمحمدرضا حسینی مدیر مسئول انتشارات شلاک

که خود از فرهیختگان و مؤلفین کشور است نیز به خاطر همکاری در چاپ این کتاب سپاسگزاری می‌نمایم.

این کتاب را تقدیم می‌کنم به همه کسانی که در عرصه مددکاری اجتماعی ایران کار می‌کردند و امروز دستشان از این دنیا کوتاه است و مددکاران اجتماعی که امروز صادقانه و مسئولانه در جهت ارتقاء کیفیت زندگی مردم و توسعه شاخص‌های سلامت اجتماعی تلاش می‌کنند تا شاهد جامعه‌ای سالم و برخوردار از نشاط اجتماعی، انسجام اجتماعی، مسئولیت اجتماعی، رفاه اجتماعی، بهزیستی اجتماعی و سرمایه‌ی اجتماعی باشیم.

سیدحسن موسوی چلک

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران

تهران - ۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۴

info@socialwork.ir / www.socialwork.ir

hmch47@Yahoo.com / www.mousavichalak.ir